

O POĀĀSĀ• A JMENINĀ•CH 16. TĀ•DNE

NedĀ•le, 27 duben 2008

ChĀ•la bych vĀs upozornit na zajímavou akci: KaĀ•dĵ rok prvĀn kvĀ•tnovou nedĀ•li se konĀ• akce, kterĀ se traduje od devadesĀtĵch let, a kterou vymysleli ve VelkĀ BritĀnii. "VĀtĀnĀ ptĀ•iĀho zpĀ•vu." Jde o to, Ā•e se rĀno, v urĀ•itĵ den a hodinu, sejdou lidĀ po celĀ zemi, aby poslouchali probouzejĀcĀ se ptĀky a spoleĀ•nĀ s nimi vĀtali novĵ den.

A tak i v ĀĀechĀch se cca na osmdesĀti mĀstech kolem pĀtĀ rĀno schĀzejĀ nadšenci, s sebou majĀ dalekohled, na sobĀ turistickou obuv a obleĀ•enĀ do terĀnu... PtĀkĀ•m nevadĀ, Ā•e k nim potichu pĀ•michĀzejĀ lidĀ; ti jen tak postojĀ, potichu pozorujĀ a poslouchajĀ, jak se ptĀ•kovĀ probouzejĀ. HezkĀ, Ā•e? Pokud pĀ•jete takĀ, pĀ•mĀejĀ vĀm krĀsnĀ sluneĀ•nĀ rĀno i celĵ den. PĀ•EHLED AKCĀ VĀTĀNĀ PTAĀĀĀHO ZPĀ•SVU 2008. Rudolf (17. 4.) je velmi oblĀbenĀ jmĀno - a nejen u nĀs. Je staronĀ•meckĀho pĀ•vodu. SklĀdĀ se ze dvou slov "hrod" a "wolf" coĀ• dohromady znamenĀ Slavnĵ vlk. Je to jmĀno velmi Ā•etnĀ a kaĀ•dĵ z nĀs mĀ zajistĀ v rodinĀ, Ā•i okolĀ nĀ•jakĀho Rudu, Rudlu, RudĀnka Ā•i RudĀnka. Nespornĵ podĀl na tĀm popularitĀ mĀ zajistĀ Rudolf II. Habsburskĵ, krĀl Ā•eskĵ a uherskĵ, cĀsaĀ•m nĀ•meckĵ, narozenĵ roku 1552 ve VĀdni, kterĵ zemřel roku 1512 v Praze. Jeho doba, kterĀ se nazĵvĀ rudolfĀnskĀ, byla slavnĀ a Praha se za jeho vlĀdy stala vĵznamnĵch evropskĵm hlavnĀm mĀ•stem, kam pĀ•mĀijĀ•dĀlo mnoho slavnĵch umĀ•lcĀ•, vĀ•dcĀ•, alchymistĀ• a jinĵch vĵznamnĵch osobnĀ i matematikovĀ, astronomovĀ, fyzikovĀ, lĀkaĀ•mĀi atd. atd. Snad o Ā•ĀdnĀm panovĀnĀkovi toho nebylo tolik napsĀno, jako prĀvĀ• o Rudolfovi II. U nĀs znĀ film CĀsaĀ•m v PekaĀ•m a PekaĀ•m v cĀsaĀ•m nejspĀ•; kaĀ•dĵ. A je to s podivem - ale dobovĀ obrĀzy Rudolfa II, tak vĀs udivĀ nĀpadnĀ podobnost s Janem Werichem, kterĵ tĀ• cĀsaĀ•me ve filmu hrĀl. Krom všech tĀ•ch cĀsaĀ•mĀ• (nebo Rudolf II. nebyl jedinĵ) znĀme ještĀ• mnoho dalšĀ•ch Rudolfa•, kteĀ•mĀi se proslavili. Je to napĀ•mĀklad vynĀlezce Rudolf Diesel, klavĀrista Rudolf Firkušnĵ, spisovatel Rudolf TĀ•snohlĀdek, herec a taneĀ•nĀk Rodolfo Valentino, herec Rudolf JelĀnek, hudebnĀ skladatel Rudolf PiskĀ•ek, Ā•tyĀ•mĀi generace hercĀ• Rudolfa• Hrušinskĵch, otec a syn RudolfovĀ DeylovĀ, klavĀrista Rudolf Rokl - a to bychom tu mohli psĀt celĀ hodiny. Tak doufejme, Ā•e to RudolfovĀ krĀlovskĀ oslavili a Ā•e se jim daĀ•mĀi dobĀ•me i nadĀle. ValĀrie (18. 4.) je jmĀno latinskĀho pĀ•vodu. Je to Ā•enskĵ protĀ•jšek ke jmĀnĀ•m Valerius, nebo Valentinus - a tato jsou odvozena ze slova valens - coĀ• znamenĀ silnĵ, nebo takĀ hodnotnĵ. Valerie je tudĀ• dĀvka nebo Ā•ena silnĀ, ale takĀ "nĀ•co platnĀ". Ta prvĀn se narodila ve tĀ•mĀetĀm stoletĀ našeho letopoĀ•tu. Byla prĵ velice krĀsnĀ, ovšem dala se na kĀ•mĀesĀ•anskou vĀru, proĀ•eĀ• zrušila zasnoubenĀ s pohanskĵm vĀvodou a ten se naštval a dal ji stĀt meĀ•em. A co se nestalo - po popravĀ• dĀvka vstala, vzala svou hlavu a sledovĀna konsternovanĵm publikem odešla do kostela, kde ji knĀ•z Marcial pokĀ•til. Tak vidĀte - konec dobrĵ, všechno dobrĀ. U nĀs se tu a tam nĀ•jakĀ ta ValĀrie najde - za všechny jmĀnujeme zpĀ•vaĀ•ku Valerii Zahrynowskou a hereĀ•ky Valerii Kaplanovou (co hrĀla ty slavnĀ babky) a Valerii Zawadskou - Ā•eskou hereĀ•ku s nĀdhernĵm hlasem. Rostislav (19. 4.) je jmĀno starobylĀ, slovanskĀho pĀ•vodu. PĀ•vodnĀ• znĀ•lo Rastislav - nemusĀme bĀtĀ lingvisty, abychom vĵznam jasnĀ• slyšeli. Je to nĀ•kdo, kdo roste do slĀvy, nebo dĀvĀ rĀ•st slĀvĀ•. Toto jmĀno dĀ•mĀiv nenosil hned tak nĀ•jakĵ jouda - bylo to jmĀno vlĀdcĀ•. VĀ•bec nejznĀmĀ•jšĀ• z nich je knĀ•e Rostislav I. Jeho slĀva skuteĀ•nĀ• kaĀ•dĵm dnem vzĀ•stala. Byl to on, kdo vybudoval nezávislou Velkou Moravu a byl to on, kdo povolal na Moravu z Byzance soluĀ•skĀ bratry Konstantina (poslĀze Cyrila) a MetodĀ•je. Ale pro dobrotu na Ā•ebrotu - jak se Ā•mĀkĀ. Nakonec byl zrazen svĵm synovcem Svatoplukem a vydĀn do VĵchodofranskĀ Ā•mĀ•e (coĀ• dnešnĀ• mecko), kterĀ leĀ•ela VelkĀ Morava tĀ•Ā•ce v Ā•aludku. Tam byl muĀ•en a dokonce i oslepen a nakonec utrpenĀ zemĀ•el. No, doufejme, Ā•e se dnešnĀ• RostislavovĀ takovĵch koncĀ• nedoĀ•kajĀ a Ā•e svĀ•j svĀtek oslavĀ v pohodĀ• a klidu. Marcela (20. 4.) Je Ā•enskĵm protĀ•jškem jmĀna Marcellus - je z latiny a je rodovĵm jmĀnem rodu MarcellĀ• - Marcellus je vlastnĀ• zdrobnĀ•lina jmĀna Marcus - tedy Marek, Marcellus je tedy MareĀ•ek. TakĀ•e zakladatelem slavnĀho rodu MarcellĀ• byl vlastnĀ• "starej MareĀ•ek!" Marcus nicmĀnĀ• znamenĀ MarsĀ•v - tedy nĀ•kdo, kdo je zasvĀ•cen bohu vĀlky Marsovi. Ovšem jmĀno Mars vzniklo z Ā•mĀ•tiny, a to z Ā•eckĀho slova "mjarnamai!" coĀ• znamenĀ "Bojuj!" (japonsky se to Ā•mĀkne "HadĀ•ime!" - jak vĀ•dĀ všichni karatistĀ, judistĀ a dalšĀ• milovĀncĀ bojovĵch sportĀ•) - svĀ•t je prostĀ• malej a vše souvisĀ se všĀm. V tĀ•chto souvislostech lze jmĀno Marcela pĀ•mĀeloĀ•it j "malinkĀ bojovnice" - asi se dost vztekala, kdyĀ• byla v kolĀbce. Všem našim MarcelĀm a MarcelkĀm pĀ•mĀejem Ā•Āivot veselĀ a aby se nikdy nemusely moc vztekat, nebo nedejboĀ•e naštvat. Alexandra (21. 4.) je Ā•enskĀ formou jmĀna Alexandr. ZnamenĀ to "obranĀ• (nebo obĀjce) muĀ•Ā•". Andros je totiĀ• Ā•mĀecky "muĀ•Ā•". Ā•eny a dĀvky toho jmĀna bĵvajĀ oslovovĀny tĀ• SĀ•sĀ•on;e, Sašo, SĀ•sĀ•on;en;ko - nebo tako Alex. Z toho dĀ•vodu bĵvĀ jmĀna Alexandra povaĀ•ovĀno za ruskĀ - ale jak jiĀ•• jsme si Ā•mĀekli - nenĀ• tomu tak. NicmĀnĀ• i u nĀs je Alexander skoro sedm tĀsĀ. Mezi ty slavnĀ mĀ•Ā•eme poĀ•Ātat spisovatelku Alexandru Berkovou, Ā•eskou botanĀ•ku Alexandru Klaudisovou, slovenskou spisovatelku Alexandru Pavelkovou - v zahraniĀ•Ā• pak Alessandru Mussoliniovou - dceru neslavnĀ• proslulĀho "duceho" a kontroverznĀ politĀ•ku. EvĀ•enie (22. 4.) je protĀ•jškem muĀ•skĀho jmĀna EvĀ•en, nebo Eugen. Toto jmĀno vzniklo z Ā•mĀ•tiny, kde slovo "eu" znamenĀ dobĀ•me a slovo "genus" znamenĀ rod. Eugenius je tedy Ā•lovĀ•k urozenĵ, blahorodĵ, tedy nĀ•kdo, kdo se mĀ dobĀ•me. U nĀs se toto jmĀno vyskytuje jen velmi mĀlo - je jich tu celkem asi dvanĀct set. Ale - jak jiĀ•• zde bylo nĀ•kolikrĀt Ā•mĀ•eno - mĀda se mĀ•nĀ i rodĀ se spousta malĵch holĀ•Ā•ek, jejichĀ• maminky hledĀ jmĀna - tak nĀm tĀ•mĀeba pĀ•mĀibude i malĵch EvĀ•enek. DrĀ•me jim palce. VojtĀ•ch (23. 4.) je jmĀno jasnĀ• slovanskĀho pĀ•vodu. PĀ•vodnĀ• znĀ•lo "Voje ŀtĀ•cha!" - tedy byl to nĀ•kdo, kdo pĀ•mĀinĀ•el ŀtĀ•chu a posilu vojsku. NejslavnĀ•jšĀ• no tohoto jmĀna byl sv. VojtĀ•ch, SlavnĀkovec, syn SlavnĀka - vĀvody zliĀ•skĵch SlavnĀkovicĀ•, kteĀ•mĀi sĀdlili v Libici nad Cidlinou. Tento rod byl nejvĀ•tšĀ•m konkurentem rodu PĀ•mĀemyslovcĀ• - a podle toho taky dopadl. Jak znĀmo, PĀ•mĀemyslovci se s nikĵm moc nemazali a taky byl krutĵ stĀ•mĀedovĀ•k ... vĵsledek jiĀ•• znĀme. VojtĀ•ch byl velmi uĀ•enlivĵ, vzdĀ•lanĵ a odpovĀ•nĀ• nĀ• divu, Ā•e byl po smrti prvĀnĀho praĀ•skĀho biskupa DĀ•tmara jmenovĀn jeho nĀstupcem. Ale VojtĀ•chovi se hrubĀ• nelĀbili pomĀ•ry, kterĀ v tĀ•dobĀ• v ĀĀechĀch vlĀdly, i vydal se svĵm bratrem na pouĀ• do Ā•Āma, kde oba vstoupili do klĀ•tera. Ale neobsazenĀ biskupstvĀ v Praze nedĀ•lalo dobrotu a tak se Boleslav II. vypravil osobnĀ• do Ā•Āma a VojtĀ•cha pĀ•mĀivedl nazpĀ•t. Bylo to však ještĀ• horšĀ• neĀ• pĀ•mĀed tĀm a VojtĀ•ch se rozhodl k odchodu podruĀ•. JelikoĀ• mezitĀm byli všichni jeho pĀ•mĀibuzĀnĀ vyvraĀ•dĀ•ni PĀ•mĀemyslovci, VojtĀ•ch se domĀ• jiĀ•• nikdy ne vydal se k pohanskĵm PrusĀ•m, aby je obrĀtil na vĀru - nu, a nakonec i on byl 23. dubna 997 zavraĀ•dĀ•n. No nedivte se -

vÁ¼dyÁ½ byl stÁ™edovÄ›k. Jinak - VojtÄ›ch je u nás pomÄ›rnÄ› oblíbené jméno. Za všechny jmenujme malíÁ™e VojtÄ› Hynaise, VojtÄ›cha SteklaÁ•e, Á•eského spisovatele, VojtÄ›cha Zamarovského - spisovatele a historika, VojtÄ›cha Náprstka - spisovatele, cestovatele, národopisce a zakladatele Náprstkova Muzea a také Vojtu Kotka - mladého Á•eského herce, který zatím hraje jen puberÁ½áky - ale kdo ví - tÁ™eba se Á•asem vypracuje... PidÁ™ich